

NR. 1 - 2019 - 30. ÅRGANG

Senioren

Hver dag er
en sjelden gave ...

ISTOCKPHOTO.COM

Odd-Henrik Olsen

... en sjelden gave

En av sine huspostiller har Karsten Isachsen en tankevekkende fortelling:*

«Det finnes en vakker fortelling om to fattige søstre som bodde i samme hus. De levde i armod.

En morgen åpnet den ene søsteren døren, og ute på trappen sto en kurv med mye deilig mat og godsaker. Hun myste ut i morgenlyset, men ingen var å se. Så tok hun kurven inn og satte den på kjøkkenbordet, og hun og søsteren plukket storøyd ut de uventede delikatesser.

Neste morgen sto det en ny kurv på trappen. Men ingen var å se, og ingen beskjed eller hilsen fulgte med. Søstrene tok kurven inn og slapp samtidig armoden ut. Dette fortsatte i tiden som fulgte. Det ble etter hvert en fast del av morgenritualet, å ta inn kurven.

For den ene søsteren ble dette en naturlig og daglig rutine. Den andre søsteren reagerte helt motsatt. Hun ble mer og mer urolig og forvirret, og et spørsmål surret i hennes hode hele tiden, som en flue i en flaske: 'Hvem er det som setter kurven på trappen hver morgen?'

Fortellingen skildrer to fundamentalt forskjellige måter å leve livet på. For noen mennesker er livet selvsagt. Å ha helse og krefter og daglig brød er det naturligste i verden. Andre mennesker slutter aldri å forundre seg over livets vidunderlige sider.

Kanskje det å være religiøs er dette: Selv om jeg helhjertet gleder meg over gavene, så

slutter jeg ikke helt å forundres over hvem giveren kan være. Hvordan er han og hva er hans innerste motiv for å sette en kurv på min trapp hver morgen? En kurv med 24 timer, en kurv med alt et menneskeliv rommer, av smått og stort.»Tankevekkende? Nærgående? Personlig? Tar jeg livet, og Guds mangfoldige gaver, som gitt og selvfølgeligheter, som jeg har rett til og krav på? Er det gavene jeg er mest opptatt av, eller er vi blant dem som aldri slutter å undre oss over livets vidunderlige sider, og som hele tiden søker å bli bedre kjent med giveren?

Kurven fra ham som gir alle gode gaver inneholder mer enn vårt daglige brød. Den inneholder også relasjoner, forhold til andre mennesker, personer i min familie, i min menighet, i min omgangskrets og mitt nabolag, som jeg tar for gitt, de skal bare være der. Jeg legger ikke merke til dem før den dagen de ikke er der mer.

Jeg våger å tro at det fins mange slike, som føler seg usynlige, som lurer på om det de gjør egentlig teller. For ingen takker dem, ingen ser ut til å sette pris på det, ingen ser ut til å bry seg. De blir tatt for gitt.

Det kan vi gjøre noe med. Se dem, la dem vite at vi ser dem! La oss gi dem oppmerksomhet, sette pris på dem, fortelle dem at de betyr noe for oss. For dem vil det kanskje være som å finne en kurv med livets vidunderlige gaver. For oss vil det være å dele med andre noe av det vi fant i kurven ved vår egen dør.

Hver dag er en sjelden gave,
en skinnende mulighet.
Hver dag er på ny en nåde,
som stiger fra himlen ned.

* KARSTEN ISACHSEN, LIVSGLEDE. S. 530-531

TUREN TIL CALPE

Spania

Frøydís Liseth ✍️

Mens gradestokken i skrivende stund viser 11 kalde grader, varmer det å kikke på bildene fra årets seniortur med Alfa Travel.

Nå ble det noen færre som meldte interesse denne gangen, og noen av dem som hadde meldt seg på, ble betenkt da det så ut til ikke å bli en eksklusiv SDA-tur. Men Alfa Travel klarte likevel å få til en tur etter våre ønsker og behov. Vi reiste riktignok ned sammen med en annen gruppe eldre, som vi også var sammen med på de to bussutfluktene som ble arrangert, men de hadde sine egne reiseledere og vi som en SDA-gruppe var en egen enhet med våre to reiseledere. Vi var for oss selv på egenvalgte turer, og på våre daglige samlinger omkring Guds ord. Vi som var med, følte ikke at denne var mindre SDA-tur enn den forrige.

Hotellet vi bodde på var helt nytt, med topp standard og flott beliggenhet ved stranden. Utsikten var upåklagelig, og det var et flott uteområde med tre svømmebasseng, hvorav ett oppvarmet. Maten var det mange som skrøt av, for utvalget var rikelig av alt som godt var, for enhver spiseseddel. Det eneste vi hadde å utsette på hotellet, var at det helt manglet fasiliteter for å samles og sosialisere utenom måltidene. Men det løste vår lille gruppe elegant. Rosmary Hogganvik, vår alle tiders hyggelige reiseleder, hadde fått tildelt en suite, dvs en liten leilighet med soverom, bad og stor stue med kjøkken, og hun stilte denne til disposisjon for oss når vi hadde våre samlinger. Med sofakrok og tydelig stuepreg ble det mye bedre enn et upersonlig møterom som vi ellers kunne blitt tildelt.

Etter en meget vellykket tur til Albir i 2017, ble vi igjen invitert til Spania, denne gangen til Calpe. Det er i samme område som Albir, men litt lenger nord på Costa Blanca-kysten. >>

Spania

Øverst: Et landemerke, kalksteinsklippen Penon de Ifach. Nederst: Noen av de moderne byggene i «forskningen og kunstens by» i Valencia.

Calpe er en liten kystby med vakker natur og flotte strender. Kalksteinsklippen Penon de Ifach er et landemerke og symbol for hele regionen. Den er som et Gibraltar i miniformat, 332 meter høy og stikker ca. 1 km ut i havet fra kysten. Fra «vår» strand var det en flott promenade nesten helt ut til spissen av klippen. Men der stupte fjellet loddrett ned i havet, så det var umulig å gå rundt. Klippen er nå et naturreservat med over 300 forskjellige dyrearter og mange sjeldne planter.

Værmessig var vi litt uheldige. Da vi ankom ble det et værskifte. Vi opplevde både regn og vind, og maksimumstemperaturene var 14-16 grader. Men heldigvis fikk vi også dager med sol, og da merket vi at vi var i Syden.

Vi hadde to heldagsutflukter, til Valencia og Denia, begge i flott vær. Og den lokale norsktalende guiden var den samme som vi ble så begeistret for året før. Han var et oppkomme av kunnskap, både om stedene vi besøkte og om historien bak alt vi så.

Valencia er Spanias tredje største by og et handelssentrum. Akkurat *det* fikk vi lite føling med, for det var Allehelgensdag da vi var der, og alle forretninger lukket. Katedralen ble heller ikke den helt store opplevelsen, for der var det nemlig messe, og skuelystne turister var lite velkomne.

Mens katedralen og gamlebyen er av eldre årgang, har Valencia noe de kaller «forskningen og kunstens by», en samling praktfulle, moderne bygninger. Forskningsmuseet er bare én av dem. Vi så blant annet et konserthus og et akvarium. Bygningene lå som øyer i et vann, og vannet var tumleplass for små og store «sjøfarere».

Den andre turen gikk til Denia, en hyggelig kystby nord for Calpe. Der så vi på Castillo de Denia, et slott fra 1100-tallet. Men det som imponerte mest var en stor, flott privat park, L'Albarda.

Et populært turmål var saltsjøene i utkanten av byen. Der var et yrende fugleliv med skarer av flamingoer.

Der var trær og andre planter plassert slik at de var til gjensidig nytte for hverandre, så vanning og kjemisk bekjempelse av skadedyr var unødvendig. Imponerende! Både i parken og overalt ellers var det en utrolig blomsterprakt. Rikelig med regn hadde gjort alt planteliv grønt og frodig.

Før vi dro hjem igjen, var det også denne gangen noen som benyttet sjansen til å få seg en dukkert i Middelhavet. Hadde vi blitt en uke til, hadde det nok blitt flere bad, for dagen vi reiste kom varmen tilbake for fullt! Men så fikk vi iallfall nydelig vær på hjemreisen.

Uansett ble turen til Calpe en fin opplevelse. Og skulle Alfra Travel ta sjansen på å arrangere en ny tur for oss, håper jeg at mange vil bli med. Det gjør godt med en slik «fjelltopp-opplevelse» blant de mange hverdagene nede i dalen. Ikke bare fikk vi nyte livet på sydligere breddegrader, men det gode fellesskapet varmet minst like mye. ■

FOTO: FRØYDIS LISETH

STAVANGER-TREFF

VELKOMMEN TIL ADVENTKIRKEN,
TIMOTEIVEIEN 13, SABBATEN 2. MARS

Samarbeid med menighetene i Stavanger og Sandnes vil Seniorforeningen arrangere et treff for området sør/vest-norge. Det blir sabbatskole og gudstjeneste på formiddagen, og felles middag og ettermiddagsmøter.

Odd-Henrik og Hella Olsen, og Trygve og Solveig Andersen vil ha ansvaret for innholdet i møtene.

Vi håper mange av dere har anledning til å legge turen til Stavanger denne sabbaten.

Påmelding til Grete Aaserud på telefon 922 81 728 eller epost grepau@online.no (pga. bespisningen).

VÅRTREFF PÅ TVS

VELKOMMEN TIL «NYE» TYRIFJORD
SØNDAG 28. APRIL, kl. 11:00

Kom og opplev Tyrifjord videregående skole etter den mest omfattende fornyelsen siden skolen først åpnet sine dører for 60 år siden. En fin anledning til å se hva dine gaver har bidratt til.

I tillegg til god vegetarisk mat, som skolen alltid har bidratt med, blir det foredrag av lokale folk innenfor Adventistkirken i Norge.

Det avholdes også Generalforsamling for Seniorforeningen med valg.

Påmelding skjer ved innbetaling av deltakeravgiften kr. 150,- til bankkonto 3000 26 41867 innen 23. april.

FOTO: HHV. BJØRN KNUSTEN OG TOR TJERANSEN / ADAMS

DEN HELLIGE VIND [LES: – ÅND]

Reidar Larsen

Alle i Norge kjenner begrepet nyttårs-storm og har kanskje opplevd en slik en gang i livet. Bare vel en uke inn i 2019 fikk Nord-Norge og Svalbard oppleve et uvær som heldigvis ikke kommer så ofte. Vinden var så sterk at folk måtte ta forholdsregler for seg selv, sine hjem og sine eiendeler. Den sterke vinden kan rive av hustak, blåse store busser og vogntog av veien, og kaste mindre båter på land hvis de ikke er sikret forsvarlig. Ødeleggelsene kan være katastrofale.

Å stå han av, som vi sier i Nord-Norge hvor jeg kommer fra, er ikke lett under slike forhold, og ingen bør utfordre skjebnen. Likevel er det mennesker som tar sjanser og utsetter seg selv for stor risiko for å bli skadet og kanskje til og med miste livet. Det har også skjedd. Å gå imot sterk vind i ekstreme tilfeller er umulig, men å gå med den er lett (selv det også kan være farlig).

I Bibelen er ordet for vind i GT *ru'ach* på hebraisk og i NT *pneuma* på gresk. Disse ordene betyr imidlertid også *ånd* og *pust*. I sin samtale med Nikodemus knytter Jesus ordene vind og ånd sammen: «Vinden blåser dit den vil, du hører den suser, men du vet ikke hvor den kommer fra, og hvor den farer hen. Slik er det med hver den som er født av Ånden» (Joh 3,8).¹

Hvis vi går mot vinden føler vi motstanden og framdriften blir redusert. Derimot hvis vi går med vinden, føler vi kraften i ryggen som hjelper oss, og vi vil få større framdrift og komme fortere frem ved bruk av mindre energi. Det samme kan sies om Ånden som påvirker våre liv. Hvis vi motarbeider Ånden, dvs. går imot Ånden, vil vår framgang til det bedre bli deretter. Men hvis vi samarbeider

med Ånden, mottar vi kraft som gir oss drahjelp i riktig retning, og framdriften blir vesentlig bedre.²

Vinden kan ha varierende grad av styrke, som den svake, behagelige brisen som knapt beveger et grasstrå, eller som en overveldende orkan som river trær opp med røttene og tak av utsatte hus. Vi klarer ikke å beholde fotfeste, og trenger å holde oss fast og få beskyttelse for å bevare liv og helse. Ånden kan også ha omveltende virkning, men på en helt annen måte. Ånden vil aldri utsette noen for tvang, for det er ikke Guds natur, og han har gitt oss en fri vilje til å velge. Når vi samarbeider med Ånden har vi valgt å følge ham og hans anvisninger, men kraften han bruker vil variere fra person til person ettersom vi er mentalt utrustet fra fødselen av. For noen mennesker kan det virke som en plutselig omveltning i livet, mens for andre bare som en slak dreining mot noe nytt og bedre. For dem som står utenfor og observerer endringene vil opplevelsene av et menneskes endringer ofte være annerledes sammenliknet med opplevelsene til dem som samarbeider med Ånden.

«Vinden blåser dit den vil, ... men du vet ikke hvor den kommer fra, og hvor den farer hen.» Men hvilken vei, eller hvor, blåser Ånden? Mot det som er *hellig*, derfor er den kalt *Den Hellige Ånd*. Hva vil det si? Han hjelper oss å se sannheten om oss selv, om Faderen og Sønnen, og leder oss mot det som er ekte, rent og edelt. Han styrker oss i livets valg, hjelper oss til å vise barmhjertighet, til å elske våre medmennesker, og være jorden salt og verdens lys.³

Med Åndens oppbakking vil du få ekstraordinære velsignelser i 2019. Godt *vindfullt* år! ■

Fra venstre: Grunnundersøkelser ved anlegg av ny vei. Brakka hvor guttene bor. Guttene tar en pause i strevet, mens gravemaskinen laster en bil.

Havnås leir – Mossevegen 1

DEL
1:2

DA MOSSEVEIEN BLE BYGGET AV ADVENTISTER

Kåre A. Kaspersen

I **Adventungdom nr. 3, 1953** finner vi en **tredelt artikkel, skrevet av tre unge adventister som er ute i sivilarbeid. Den har overskriften «Havnås leir - Mossevegen 1. Her legger unge adventister grunnlaget for trygg trafikk - ved solid veibygging.»**

Her er del 1, skrevet av Kåre A. Kaspersen. De andre to delene, skrevet av hhv. Johan Furulund og Reidar Reierson følger i neste nummer.

MOSSEVEGEN 1 kaller man forlegningen vår. Havnås leir hadde to forlegninger her. En ved Vestby og en ved Hølen. Vi bor altså ved Hølen. Det er en tettbebyggelse ca. 5 mil fra Oslo.

Vi adventister har i grunnen vært ganske heldige. I flere måneder har vi nå fått lov å danne våre egen forlegning. Det har ikke vært så få adventister her nede. Inntil for ganske nylig har vi vært 9 unge menn. KNUT A. JOHNSEN er en god kokk. Knut troner i ensom majestet på kjøkkenet. Vi andre ligger fire på hvert rom. I det ene ligger ERLING TORKELSEN fra Lyngdal, JOHAN FURULUND fra Flekkefjord, ERLING OPPHUS fra Ilseng ved Hamar, og JOHN CARLSEN fra Tromsø.

John var den første skytebasen på laget. Han ble utnevnt til dette på grunn av at han hadde vært gruvearbeider på Svalbard året før. John kom seg ganske betraktelig i denne stillingen. Ved de første skuddene han fyrte av, hørte vi lite til varsku-ropene hans; men så begynte han å ta tonen, og da hjalp det betraktelig. Nå på slutten hadde han ganske god klang i sine «Varsku her!»

I den andre rommet bor GUNNAR AUNE fra Oslo. Han er tillitsmann for oss også. I køya under ham ligger REIDAR REIERSON fra Mandal, og i neste køye HENRY GUNDERSEN og undertegnede, begge fra Sarpsborg.

Ja, slik var det altså inntil ganske for nylig. Samme uke som vi skulle få juleperm, fikk vi oss en kraftig rystelse her nede. >>

En av forlegningene til Havnås leir lå her ved Hølen, cirka fem mil fra Oslo.

Vegvesenet foretok masseoppsigelse blant sivilarbeiderne. På grunn av en del arbeidsledighet måtte vi vike, og det er jo ganske rimelig. Sivilarbeidernes tall ble redusert ganske betraktelig. Før var vi noen og tyve, men nå er vi bare seks. Fem av disse er adventister, nemlig Gunnar, Johan, Reidar, Knut og meg.

Det var nok mange som var lei for å måtte reise herfra. Vi har ikke så få fordeler her på Mossevegen. Om sommeren er det lett adgang til å bade i sjøen. Bare få minutters sykling fører oss til Soon.

Men den største fordelen er kommunikasjonene. Jernbanen går rett utenfor stuedøra. Den blir nå likevel sjelden brukt. Skal vi et sted bruker vi bil. Veien går også rett utenfor døra – og på veien går det biler som er villige til å ta opp gratispassasjerer. Den trafikken er drevet så godt at vi har «faste ruter» som tar opp passasjerene. De lengste turene som er gått herfra har vært til

Kristiansand og Lillehammer. Jeg skal ikke nevne navnet til den bereiste mann. Jeg tror han vil være anonym.

Denne reisemåten er hurtig og bekvem. Som et bevis på dette kan nevnes at førnevnte mann brukte ca. 8 timer på turen til Kristiansand. Stort bedre kunne ikke Sørlandsekspressen ha gjort det.

Ja, slik er noen av de forhold vi lever under. Dere skjønner, vi har det ganske greit. – Vel, det er nok tider da en er lei alt sammen også. En ville kanskje heller ha vært hjemme eller på skolen. Men vi mennesker har ikke vondt av å lære litt tålmodighet, og grunnen til at vi er her, er at vi vil forsøke å gjøre det Jesus sa: «Du skal elske din neste som deg selv.» Det å gjøre hans vilje skulle også være en tilfredsstillelse for oss.

Må Gud hjelpe oss alle at det ikke bare blir med forsøket, men at disse Jesu ord blir en del av vårt liv. ■

TORBJØRNS BIBELQUIZ

AV TORBJØRN HALVORSEN
(SVARENE STÅR PÅ SIDE 14)

- 1 Med hvilke ord forutsa Jesaja Kristi fødsel?
- 2 Hvor skulle Messias fødes?
- 3 Med hvilket treffende symbol forutsa Bileam hans komme?
- 4 Hvilken profeti ble oppfylt da Herodes drepte alle guttebarn i Betlehem mindre enn to år gamle?
- 5 Hvordan skulle Jesu første komme forkynnes ifølge profeten Jesaja?
- 6 Profetien fortalte også hvordan Jesus skulle bli mottatt av folket – «Han var foraktet, forlatt av mennesker, en mann av smerte, kjent med sykdom, en de skjuler ansiktet for. Han var foraktet, vi regnet ham ikke for noe». Hvor i Bibelen kan vi lese oppfyllelsen av denne profetien?
- 7 Hvor står profetien om hva som skulle skje med klærne til Jesu ved korsfestelsen?
- 8 Hvor står profetien om hvor Jesus skulle bli begravet?

23.-28. JULI 2019 SENIORSTEVNE

NORSKE OG DANSKE SENIORER INVITERES HERVED TIL STEVNE PÅ KURSUSCENTER SEVERIN, SKOVVANGEN 25, MIDDELFART I DANMARK, MED MULIG INNKVARTERING PÅ DET NÆRLIGGENDE COMWELL HOTEL.

Rudy van Moere, professor i GT ved universitetet i Antwerpen (Belgia) blir hovedtaler. Temaet er «Åpenbaringsboken og det gamle testamentets profeter».

WORKSHOPS:

- *Hvorfor vi tror hva vi tror* (Lehnart Falk)
- *Kristendom og kunstforståelse*
- *Hvordan får jeg mest ut av min bibellesing* (Rudy van Moere)
- *Kreativ kristendom*

For norske deltakere er prisen 4.250 kroner for dobbeltrom og 4.550 kroner for enkeltrom. Det tas forbehold om kursendring.

Påmelding skjer ved å sende depositum på kr 500 pr. person til konto 3000.26.41867. Det resterende må være betalt innen 1. juni 2019.

Mer informasjon kan fås hos formann, sekretær eller kasserer (kontaktinfo finnes på side 16).

Per de Lange

Sunnhetsbladet

1905-1914 JOURNALISTIKK I EN RAMME AV
STORE SAMFUNNSENDRINGER

Jakob Mannsåker kom fra en slekt «øvt i liane og nedst ved bordet» på et av småbrukene i fjellsidene over Odda. 8. mai 1908 opplevde han som niåring den første driftsdagen på den nye karbidfabrikken i Odda: «Ein dag med gråver og damstille. Røyken flytta seg ikkje det grunn. Lange eldtunger tøyde seg frå omnen og mot taket. Då avløyninga til førmiddagsskiftet møtte fram, var det ein dyster flokk frå eldhuset dei møtte. 'Er det so vetlaust at dei forlangar at folk skal arbeide i eit eldhav fra 10 smelteomnar og dertil tøma dei for den gloande massen dei kallar carbid, utan å verta brunsvidne på kropp og sjel?'» Opplevelsen beskriver brytningene i det selvstendige utviklingslandet Norge i tiden etter 1905. Noen ville bremse på utviklingen, mens andre ikke kunne komme fort nok av sted. Sunnhetsbladet møtte en ny tid.

JUBILEUM OG KRIG

Ni år etter unionsoppløsningen kunne Norge feire sine første 100 år som egen nasjon siden grunnloven på Eidsvoll. Festen stod på Frogner i hovedstaden med fokus i en storslagen utstilling med 216 byggverk og paviljonger. Utstillingen gav et utsyn over hele landet som var blitt styrt, utviklet, utnyttet og utforsket, en demonstrasjon av «nasjonal samling» som det het i velkomsttalen til Torolf Prytz, formann i arrangementskomiteen.

Men under jubelen kokte motsetningene. Enheten fra 1814 og 1905 hadde fått en rekke skrammer. Landet var blitt en nasjon, men bestod av flere samfunn og klasser. Mange sa takk for seg og emigrerte til den nye verden. Bakenfor havet var dessuten verdens første verdenskrig i emning, som skulle bli den største og verste til dags dato. Uten å ta partier, vokste Sunnhetsbladet tilsynelatende både på enheten og motsetningene.

ENHETENS FREMMARSJ.

«Blant baand som skal knytte vort splittede og spredte folk sammen til en nation, et rige, staar i første rekke et banenet, som samler landet», sa statsminister Jørgen Løvland i en tale året før Bergensbanen ble fullendt. Det gamle skillet ved Langfjellene var åpnet. Nord Norge, som den mest avskårne landsdelen, var vanskeligere å integrere.

Jubileumsutstillingen som fant sted i 1914, på Frogner, markerer Norges første 100 år som egen nasjon.

Men 1. juli 1893, på Nord-Norges nasjonaldag, startet hurtigruta ved dampskipsreder Richard With. Reisetiden mellom Tromsø og Trondheim ble forkortet fra sju til to døgn.

Nordahl Rolfsens lesebøker av 1892 ble lest av alle og gav en felles nasjonal identitet.

Vedtaket innen skolevesen, helsevesen og industripolitikk virket også samlende. Nordahl Rolfsens lesebøker av 1892 ble lest av alle og gav en felles nasjonal identitet. Budskapet stod for et harmonisk verdensbilde, både kristelig, nasjonaldemokratisk og samtidsorienterende. Sunnhetsbladet ble en naturlig videreføring ved å fylle deler av samtidens folkehelsebehov.

ET OPPELDT LAND

Fokus i samtiden var på industri og nytenkning, selv om jordbruket fortsatt var hovednæringen. De «frilynte» med Hulda og Arne Garborg, holdt bøndene som de primære bærerne av norskheten, mens den «frisinnede» by-eliten med akademikere og nærings-drivende, med Fridtjof Nansen og

William Nygaard, mente de var minst like så norske. Jubileums-utstillingen løste problemet ved å plassere jordbruksmaskinene hos både landbruk og industri.

SUNNHETSBLADETS AGENDA

Sunnhetsbladet engasjerte seg lite i landets sosialmedisinske og sosialpolitiske problemstillinger. Fokus var på folkehelsen i en relativt vid forståelse, inklusive avholdssaken og helseopplysningsbehovet i skole og allmennhet. Her møter vi direkte hilsener signert førstelærer JG Pinholt, og formidling av resolusjoner fra den danske legeforening om tollfrihet for frukt. Det dreier seg ellers mye om populærmedisin for å få leserne til selv å kunne tenke fysiologisk og resonnerer seg til en bedre livsstil. Noen eksempler viser bladets framtidrettede profil, til tider som en forløper for forskning, og til tider på en blindvei.

«Høye stive snipper hos menn kan gi alvorlige nervelidelser, særlig dersom man ofte må bøye seg fremover.»

Ny norsk konge eller ei er en ikke-nyhet i Sunnhetsbladet, selv om Bjørnstjerne Bjørnson var blant støttespillerne ved bladets fødsel. Hovedtema er folkehelse med tuberkulose, kreft og drukkenskap. I april 1908 får Norske Kvinders Sanitetsforening støtte for sin innsamling til Tuberkulosefondet med et mål på 100 000 kr innen grunnlovsjubileet i 1914. Interessant er kampen mot tobakk, nesten 40 år før Richard Dolls forskning etter 2. verdenskrig. En rekke illustrerte artikler understreker det forkastelige med kvinnes bruk av korsett (juli 1914) og mennenes bruk av stive snipper («Fadermordere», mars 1910). Det henvises til Dr. FB Brubaker fra England som i sin forskning påviser at høye stive snipper hos menn kan gi alvorlige nervelidelser, særlig dersom man ofte må bøye seg fremover.

«Raceforbedring» var også et spennende felt, først gang omtalt i februar 1914, signert profes-

sor I Fisher. I USA var Dr. JH Kellogg formann for *Raceforbedringsforeningen*. Konseptet var et forsøk på en samkjøring mellom folkehelsearbeidet og den begynnende genetikklæren fra Mendels lover, for å forbedre vår slekt, dog uten bruk av tvang og sortering. Konseptet fikk høy prioritet de neste tiårene, men også de merkelige varianter med frenologi og rasisme. Ikke minst nazistenes anvendelse gjorde sitt til at konseptet forsvant etter 2. verdenskrig.

Stillesittende arbeid har gitt oss en ny sitiesykdom, «sittit». I november 1914 sies det at «Kontormanden og den lærde», som har tilbrakt hele dagen i sin stol, bør ta seg en lengre spasertur på kvelden – til nytte for underlivsorganene, legemets blodomløp og ikke minst hjernen.

«Kontormanden og den lærde» bør ta seg en lengre spasertur på kvelden, til nytte for underlivsorganene, legemets blodomløp og ikke minst hjernen.

RUSMIDDELSAKEN

Redaktør Carl Ottosen er ikke i tvil om tobakkens uheldige sider. Kampanjen mot produktet ligger langt forut for sin tid. I oktober 1906 anbefales L Mudersbachs bok, «Tobak». En Redegørelse for Tobakens Skadevirkninger, fra Sunnhetsbladets forlag. Fra historie og produktbeskrivelse vektlegges virkningen på nervesystem, hjerte, åndedrett, fordøyelse og sanseorgan. Heftet ligger særlig langt fremme med kapitlene om tobakksbruk hos barn og kvinner. Samspillet med alkoholbruk er også tema.

Alkohol og trafikkulykker (Nov 1907) er nok et tema forut for sin tid. Her er hele spektret tatt med, kjørselsulykker med hest, automobil, motorsykel, jernbanetog og skipsfart. Argumentene er hentet fra tidsskriftet Lancet med Dr. Kraepelins fysiologiske forsøk på personer med ulike konsentrasjoner av alkohol i blodet. Nullpromille i trafikken, et moderne enighetskonsept, anbefales på det sterkeste. I desember 1909 får bilen også skyld for et moderne konsept, miljøforurensing.

I desember 1909 får bilen også skyld for et moderne konsept, miljøforurensingen.

gen. Bilen er et uhygienisk produkt som gir stank og forurensing, sjenanse og larm. «En ufornuftig Brug af dette moderne, hurtige Kjøretøi kan virke skadelig paa visse Folks Nerver, dels derved at man under Kjørsel sidder som med Livet i Hænderne, og dels derved at man paa Gaden gaar med evig Skræk i Livet for at blive overkjørt.» Carl Ottosen signerte artikkelen, som forøvrig ender også med noen positive trekk ved bilen.

Utnevnelsen av Sverre Aarrestad, leder i DNT, som Norges første avholdende statsraad, er tema i Sunnhetsbladet i desember 1906 og i juni 1908. Han tillegges mye av æren for avholdsbevegelsens vekst, 160 000 medlemmer i DNT i 1908, fordelt på 1178 lokallag.

KOSTHOLD OG MATLAGING

I august 1907 dukker Johanne Ottosen for første gang opp i spaltene, som ansvarlig for matspalten, da med artikkelen: «Agurkens fortrefelighed». Hun var ei norsk bondejente, Poulina Johanne Norderhus fra Lesja i Gudbrandsdalen, som hadde utvandret til USA, hvor hun kom i kon-

takt med Kelloggsirkelene, og møtte dansken Carl Ottosen. 10. april 1897 ble de gift i Sank-Center i Minnesota, like etter at Ottosen hadde tatt over som redaktør i Sundhedsbladet. Med sin innsikt i kosthold og fysiologi ble hun en viktig medspiller og støtte for sin mann – både i Sunnhetsbladet og ved Skodsborg Badesanatorium. Hun ble den offisielle grunnleggeren av Fysioterapiskolen, hvilket er et fokus i Bygdeboken for Lesja.

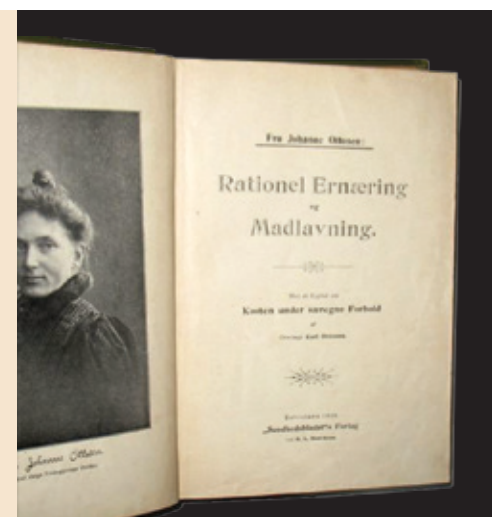
Melk var også en hovedsak. Økt tilgjengelighet uten den beste hygiene førte til flere sykdomsbølger. Bladet engasjerte seg i saken med gode råd både for bonde og husmor, foruten helsemyndighetens ansvar. Vikingmelk på boks ble et resultat av problematikken. I november 1912 anbefales ellers den nye vegetarsalongen til *Vegetarisk Forening av 1902*. Kristiania-salongen i Grensen 19 ble åpnet med et demonstrasjonsmåltid 6. nov 1912.

EN INTERSKANDINAVISK DREINING.

Sunnhetsbladet startet som et norsk foretak, men vakte økende interesse også i Danmark. Ettersom fornorskingsprosessen tok av, valgte man i 1902 å utgi en egen dansk utgave. Ikke minst med Carl Ottosen skjer det dermed en dreining i interskandinavisk retning >>

«RATIONEL ERNÆRING OG MADLAVNING»

Med sin innsikt i kosthold og fysiologi ble Johanne Ottosen en viktig medspiller for sin mann, og spaltene i Sunnhetsbladet blir stadig mer praktiske under hennes ledelse. I mai-nummeret 1908 ble boken hennes, *Rationel Ernæring og Madlavning*, anbefalt. En hovedsak for henne ble oppsvinget i frukt- og grønnsaksimporten med informasjon og forbrukerveiledning. Banan-artikkelen i desember 1914 forteller om helt andre fremtidsvyer enn realitetene med krigen på kontinentet.

HELSE-HELTENE

En gjenganger i spaltene er helseheltene. I mai 1907 applauderes amerikaneren **Nordini** for sin kajakkturen tvers over Atlanterhavet. Han spiste kun vegetarisk mat på reisen, hvilket gav han desto mer utholdenhet, som han selv rapporterte.

I februar 1908 møter vi **Frk Rosa Symonds**, engelsk vegetarianer, med verdensrekord i «cykelkjørsel over lange avstander». En av rekordturene gikk fra Land's End i Sydvest-England til John O'Groats, Skotlands nordspiss, på mindre enn 14 dager, dvs med over 200 km pr. dag – med tidens veier og sykler. I februarnummeret 1912 applauderes vegetarianeren De Mar, som vinner av det amerikanske maratonmesterskapet.

Roald Amundsens reise til Sydpolen i 1911 er imidlertid ikke beskrevet i *Sunnhetsbladet*, selv om han hadde vært hos Dr. Kellogg for å få råd om kosthold og helse for sine polarreiser. Den eneste hilsenen kom med en tannkremhistorie i april 1913. Carl A Høyers stomatolfabrik hadde mottatt en pakke postlagt i Buenos Aires. Blant innholdet var stomatoltannkrem og -munnvann som Amundsen hadde hatt med fra Norge i 1910 ombord i Fram. Produktene hadde overvintret i polhavet, men var fortsatt i beste form. Dermed fikk stomatolfabrikken verdifull markedsføring fra polferden, likesom Freia som hadde sendt med dem sjokolade. Men ellers forbigås Norges polarhelt med stillhet.

med egen ekspedisjonsadresse også i København, Aaboulevard 62. Fordelen ble etter hvert markert, med flest abonnenter i Danmark, selv om prisen på et årsabonnement der var på 3 kr, mot 2,50 i Norge. I desember 1910 antas det at abonnentallet må ha vært på minst 25 000.

Perioden er også omtalt som Skodsborg-perioden, ettersom jo Dr. Ottosen var grunnlegger, overlege og bestyrer for institusjonen, og den ble gjenganger i spaltene med behandlingstilbud og videreutbygging. Også to av Skodsborgs datertiltak, Frydenstrand Sanatorium i Fredrikshavn fra 1906 og Kristiania Kurbadanstalt av 1912, blir behørig presentert, samt liknende institusjoner i Sverige og på kontinentet. ■

ET HELSEDIKT

Et godt middel for helsen.
Mot det onde, som dig plager,
Hør et raad saa godt og billig;
Thi med Gigten og med Maven
Vil da al Ting gaa saa villig;
Sluk ei Piller og Mikstur,
Thi det eneste, som duer,
Er at høre Mor Natur:
Spis naturlig Føde veltillavet,
Tyg den atter, atter,
Nyd den med et godt Humør
Og med gladen Latter.

Mans Munter – en samtidig spasemaker
(SB mai 1914)

Statistikk anno 1907

Basert på tall fra 1891-1900

GJENNOMSNIITTLIG LEVETID var høyest i Sverige med 50 år, Norge som nr. 2 med 49,9 år, og Danmark nr. 3 med 47,8 år, mens Italia lå helt nede på 35,8 år. Spebarnsdødeligheten kan forklare mye av forskjellen.

KAFFEFORBRUKET pr. år hadde Norge og Belgia på topp med 38,6 hg per pers, med Sverige på 34,5 hg. Ingen matchet Holland, kaffevinnerne i tiden, med 67,3 hg per person.

SUKKERFORBRUKET var på vei opp – 39,7 kg per pers per år i England, 21 kg i Danmark, 16 kg i Sverige, 9 kg i Norge og 2 kg i Romania og Serbia.

TOBAKKSFORBRUKET hadde ennå ikke fått sin store vekst som kom under de to verdenskrigene. Likevel brukte hollenderne 33,1 hg per innbygger per år, mot Russland og Italia på 5 hg per pers. De Skandinaviske landene lå inne i mellom.

ALKOHOLFORBRUKET per person per år var høyest i Frankrike med 16,4 liter, fulgt av Belgia med 12,6 liter, Sveits med 11,2, Danmark med 10,9, Sverige med 4,5 og Finland med 1,8 liter. Norge lå på 2,7 liter. Forbruket var imidlertid stigende, hvilket gav mer enn nok argumenter for den voksende avholdsbevegelsen.

NYTTIGE HISTORISKE KILDER: • KNUT HELLE, HOVEDREDAKTØR: ASCHEHOUGS NORGESHISTORIE. ASCHEHOUG & CO. • KNUT MYKLAND, HOVEDREDAKTØR: NORGES HISTORIE. JW CAPPELENS FORLAG AS.

QUIZ-svar

SVAR 1: Se, den unge jenta skal bli med barn og føde en sønn, og hun skal gi ham navnet Immanuel. (2011) Alternativt: Se, en jomfru blir frukt-sommelig og føder en sønn, og hun gir ham navnet Immanuel. (1930) – Jesaja 7, 14

SVAR 2: I Betlehem.
Du, Betlehem, Efrata, minst blant slektene i Juda! Fra deg lar jeg en hersker over Israel komme. Hans opphav er fra gammel tid, fra eldgamle dager. – Mika 5,1

SVAR 3: En stjerne.
Jeg ser ham, men ikke nå, jeg skuer ham, men ikke nær. En stjerne stiger opp fra Jakob, en kongsstav løfter seg fra Israel. Han skal knuse Moabs tinner og skallen på alle sønner av Set. – 4Mos 24,17

SVAR 4: Profetien gitt av profeten Jeremias:
Så sier Herren: I Rama høres skrik, klagesang og bitter gråt. Rakel gråter over barna sine og vil ikke la seg trøste. For barna hennes er ikke mer. – Jer 31,15-16

Da Herodes forsto at vismennene hadde narret ham, ble han rasende. Han sendte ut folk og drepte alle guttebarn i Betlehem og omegn som var to år eller yngre. Dette svarte til den tiden han hadde fått vite av vismennene. 17 Da ble det ordet oppfylt som er talt gjennom profeten Jeremia: 18 I Rama høres skrik, gråt og høylytt klage: Rakel gråter over barna sine og vil ikke la seg trøste. For de er ikke mer. – Matt 2,16-18

SVAR 5: En røst roper: Rydd Herrens vei i ørkenen, jevn ut en vei i ødemarken for vår Gud! – Jes 40,3

SVAR 6: Joh 1,10-11

SVAR 7: Sal 22,19 – De deler klærne mine mellom seg og kaster lodd om kappen.

SVAR 8: Jes 53,9 – Da han var død, fikk han sin grav blant urettferdige og hos en rik, enda han ikke hadde brukt vold og det ikke fantes svik i hans munn.»

SENIORFORENINGENS REGNSKAP 2018

DRIFTSINNTEKT

3010 Kontingent	44,000.00
3020 Gaver til "Senioren"	9,550.00
3040 Tilskudd fra SDA DNU	10,000.00
3050 MVA kompensasjon	13,449.00
3320 Innbetaling for turer	11,200.00
3320 Innbetaling for treff	27,020.00
3330 Innbetaling for stevner	383,730.00
SUM DRIFTSINNTEKT	498,949.00

AKTIVITETSKOSTNADER

4310 Utgifter v/ turer	8,600.00
4320 Utgifter v/treff, bevertning	25,800.00
4330 Utgifter v/sommerstevner	391,478.02
4510 "Senioren", trykking etc.	22,560.00
4515 "Senioren", Lay out	24,484.73
4520 "Senioren", porto etc.	13,303.57
SUM AKTIVITETSKOSTNADER	486,226.32

ANNEN DRIFTSKOSTNAD

6860 Kostnader styremøter, reiser	5,374.00
6890 Annen kontorkostnad	1,200.00
7770 Bank- og kortgebyr	439.60
SUM ANNEN DRIFTSKOSTNAD	7,013.60

SUM KOSTNADER	493,239.92
----------------------	-------------------

FINANSIELLE POSTER

8050 Renteinntekt	2,090.44
SUM FINANSIELLE POSTER	2,090.44

8900 Overføringer til og fra fond	
RESULTAT (Overskudd)	7,799.52

EIENDELER

1950 Drift SpBank Pluss 3000 26 411	133,837.97
1960 Kapital SpBank Pluss 3000 26	232,578.04
SUM EIENDELER	366,416.01

EGENKAPITAL OG GJELD

2000 Fri egenkapital	363,616.01
2690 Påløpne utgifter kortsiktig gjeld	2,800.00
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	366,416.01

Regnskapet revideres av Kjell Arne Fevang

Organ for

SYVENDEGAS ADVENTISTKIRKENS SENIORFORENING

Adresse: Postboks 124

3529 Røyse

Bank: 3000 26 41867

Org.nr: 997 229 231

Nett: www.sdasenior.no

Formann

ODD-HENRIK OLSEN

Spinnesiden 54, 1536 Moss

Telefon 92415928

odd.henrik.olsen@adventist.no

Sekretær

REIDAR LARSEN

Bergsengvegen 71, 2372 Brøttum

Telefon 62 12 26 66 – 943 32 898,

reidar.larsen@adventist.no

Kasserer

RICHARD VAGN JENSEN

Glimmerveien 19, 3340 Åmot

Telefon 32 75 25 89 – 924 93 322

hrv.jensen@gmail.com

Redaktør for «Senioren»

TRYGVE ANDERSEN

Solliveien 13, 1472 Fjellhamar

Telefon 67 90 43 24 – 970 33 601

trygand@gmail.com

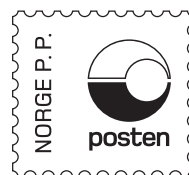
«Senioren» kommer ut fire ganger i året og sendes til alle medlemmer av SDA Seniorforening. Medlemskap tegnes ved å sende kr 200 til bankkonto nummer 3000 26 41867.

Gaver til bladet eller Seniorforeningens aktiviteter, sendes også til konto 3000 26 41867. Mange takk!

Oppsigelse av medlemskap gjøres via sekretæren.

Tips, artikler og bildestoff til bladet sendes redaktøren.

Returadresse
Senioren
R. V. Jensen
Glimmerv. 19
3340 Åmot

DIN KJÆRLIGHET, GUD

.....
Sonja Pran

Din kjærighet er den deiligste sang, min Gud,
som noen gang har lydt for meg;
den alene har de toner som lokker
gjennom skodde og mørke frem til deg.
Bær meg på arm,
hold meg frisk og varm,
Far, for jeg er et lite barn.

Lær meg alle ting slik som du ser er rett, Herre,
la ditt Ord få skinne klart.
Lær meg velge livet, ta avstand fra det onde
– og måtte vår Frelser komme snart!
Ta meg på kne,
vugg meg opp og ned, Far,
for jeg er et lite barn.

La meg få vandre fra lys og til lys, Herre,
like frem mot høylys dag,
hvor all nød er borte, hvor ingen mer skal lide,
hvor ingen bittert huser hat og nag ...
hjemme i ditt Rike,
med skjønnhet uten like, Far,
hvor jeg skal forbli ditt barn!

